

Attanäs-Kristianopel

Id.nr.	KA0011
Län	Blekinge
Naturtyp	Kust och skärgård
Värdetraktsbeskrivning upprättad	2021-xx-xx
Värdetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

---

ALLMÄN INFORMATION

Värdetrakten Attanäs-Kristianopel sträcker sig från Attanäs till Kristianopel längs Blekinges ostkust i Karlskrona kommun. Området omfattar en areal på 1970 hektar, varav 1784 hektar täcks av vatten. Botten består av olika substratklasser¹ (K1, K2, K5 och K8) men domineras av heterogena hårbottenar med block samt stora och små stenar (K2; 82%). Botten består även av homogena mjukbottenar (K5; 17%) och ytterst få inslag av hårbottenar dominerade av homogen håll med inslag av block och stora stenar (K1; 1%) och homogena finsandbottenar (K5; <1%) förekommer. Värdetraktens största djup är 10 meter.

NATURVÄRDEN

Värdetrakten omfattar stora vikar och sund (1160) och rev (1170), vilka är en hotade (sårbara) naturtyper enligt HELCOM. Området omfattar även naturtypen skär och små öar (1620) vilken har en otillfredsställande bevarandestatus inom Natura 2000.

De största naturvärdena återfinns i de grunda vikar som är skyddade från våg- och vindexponering. Här domineras miljöerna av vegetationsklädda mjukbottenar som domineras av ålgräs, natingar (*Ruppia sp.* och borstnate) och axslinga. Växtsamhället utgör tredimensionella strukturer vilka fungerar som viktiga lek- och rekryteringsmiljöer för många fiskarter såsom gädda och abborre. Grunda vikar och mynningsområden längs Sveriges Östersjökust har en strategisk betydelse för rovfiskar, som gädda och abborre, och det är av särskilt stor vikt att miljöernas förutsättningar för rekryteringen av dessa fiskarter bibehålls eftersom Blekinges ostkust är påverkat av rekryteringsstörningar för just dessa arter.

Höga naturvärden finns även i värdetraktens revmiljöer som omfattas av blåmusslor. Större delen av blåmusselbeståndet har en täckningsgrad på minst 10% och fungerar som ett komplext mikrohabitat i vilket många arter finner livsmiljöer, såsom fisk, blötdjur, kräftdjur och ringmaskar. Blåmusselrev fungerar som viktiga födosöksområden för plattfisk, vilka i Östersjön är beroende av blåmussla som föda. Områdets grunda musselområden utgör även en viktig miljö som rast- och födosöksområde för dykänder som ejder, vigg, salskrake och knipa. Ejderns bestånd har minskat kraftigt de senaste decennierna och är numera starkt hotad enligt den nationella rödlistan. Värdetrakten omfattar även länets enda koloni med knubbsäl och utgör därmed en av endast tre områden för arten i hela Östersjön.

---

¹ [Ytsubstratklassning av maringeologisk information - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)

Värdetraktens flacka öar är viktiga häcknings- och rastplatser för många fåglar såsom olika arter av tärna, vadarfåglar, gäss och vitfågel. I området finns flera missgynnade och krävande fågelarter som minskar längs Östersjökusten, som roskarl (EN), skräntärna (NT), kentsk tärna (NT) och havsörn (NT). Under vintertid rastar och övervintrar betydande flockar med dykänder som utgörs främst av vigg, storskrake och knipa. Under hösten rastar även större flockar simänder i området.

LANDSKAPSSAMMANHANG

Marina skyddade områden är inte i sig tillräckliga för att bevara den biologiska mångfalden och viktiga ekosystemtjänster i våra hav. De skyddade områdena utgör särskilt viktiga livsmiljöer och spridningskärnor för växt- och djurarter, men de ekologiska förutsättningarna i omgivande landskap har stor betydelse för konnektiviteten och påverkar därmed nätverket av marina skyddade områden och dess långsiktiga funktion för den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.

Konnektivitet handlar om organismernas förmåga till spridning. Eftersom spridningsavståndet varierar mycket mellan olika arter och ofta även mellan olika livsstadier av en art måste man betrakta konnektiviteten på många olika skalor, mellan områden och inom områden. Marina däggdjur och fåglar har i allmänhet så stor spridningsförmåga att populationerna kan upprätthålla kontakten mellan olika områden inom samma havsbassäng. Emellertid finns det funktionella spridningsbarriärer mellan populationer av knubbsäl och tumlare i olika delar av Sveriges havsområde, vilket påverkar behovet av att skydda populationerna och deras viktigaste uppehållsområden.

Värdetrakten Attanäs-Kristianopel utgör en del av en kontinuerlig kuststräcka längs ostkusten med likartad miljö. Detta talar för god konnektivitet för kustlevande organismer. Eftersom värdetrakten vetter mot öppet hav erbjuder området även exponerade miljöer och dessutom finns mynnande vattendrag. Detta resulterar i många olika livsmiljöer med god konnektivitet. Ändå kan konnektiviteten vara begränsad eftersom värdetrakten utgörs helt av relativt grunda områden och saknar djupa livsmiljöer. Värdetrakten Attanäs-Kristianopel är belägen i kustvattenförekomsten Kalmarsunds kustvatten. Statusen i vattenförekomsten, med avseende på konnektivitet, är bedömd till hög då det inte förekommer en betydande bristande konnektivitet i ytvattenförekomstens grunda vattenområde (0–15 meter). Statusklassningen baseras på en modellering av fysisk påverkan i svenska kustvatten. Påverkansfaktorer som ingår i modellen är bland annat pirar, vågbrytare, utfyllnader och erosionsrisk (KustHYMO förvaltningscykel 3, 2017–2021).

Det förekommer många varierande övergångsmiljöer mellan land och vatten som bidrar till positiva synergieffekter. Tillexempel mynnar vattendrag direkt ut i denna marina värdetrakt. Mynningsområden är viktiga biotoper med högt bevarandevärde då miljöerna är viktiga som lek- och uppväxtområden för många fiskarter samt häckningsplats för fågel. Eftersom Blekinges ostkust är påverkat av rekryteringsstörningar för rovfiskar, som gädda och abborre, är det särskilt viktigt att bevara miljöer som fungerar som lek- och rekryteringsområde för dessa fiskarter.

Inom och i anslutning till värdetrakten finns 10 våtmarksområden. Kustnära våtmarker är viktiga för bland annat vattenrening, vattenreglering, klimatreglering och biologisk mångfald. Den vattenreglerande funktionen leder till minskad risk för översvämningar samt resiliens mot

torka. Våtmarker utgör spridningskorridorer för många växt- och djurarter och sammanfaller ofta med områden i havet som är särskilt lämpade för fiskrekrytering.

Nästan hela värdetraktens kuststräcka och nordligaste öar utgörs av vidsträckta strandängar. Strandängarna har en unik livsmiljö som gynnar en mängd olika insektsarter och utgör därmed även viktiga häcknings- och rastplatser för sjöfågel. Dessa övergångsmiljöer fyller även en rad funktioner såsom vattenrening och vattenreglering, vilket ger skydd mot översvämning och torka. Våröversvämmade stränder kan fungera som viktiga lekområden för fisk, såsom gädda och braxen.

NUVARANDE ANVÄNDNING

365 hektar (19%) är strandskydd.

178 hektar (9%) är fågelskyddsområde (Lst inte SPA).

Delar av värdetrakten är utpekade Natura 2000-områden. 127 hektar (6%) omfattas av Art- och habitatdirektivet SCI. 277 hektar (14%) omfattas av Fågeldirektivet SPA. De två direktiven överlappar varandra delvis.

178 hektar (9%) är utpekade djur- och växtskyddsområden.

1686 hektar (86%) är utpekade riksintresse för naturvård (Blekinges östkust, NK21).

1662 hektar (84%) är utpekade riksintresse för Försvarsmakten (Hanö/Torhamn, TM0306). Området används som sjöövningssområde.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster kan definieras som direkta och indirekta naturvärden som bidrar till människors välbefinnande. Denna marina värdetrakt tillhandahåller en mängd olika direkta ekosystemtjänster som bland annat:

Försörjande ekosystemtjänster

- Livsmedel (fisk, skaldjur, alger)
- Habitat för marina organismer
- Häckningsplats, övervintringslokal samt rast- och födosöksområde för fågel

Kulturella ekosystemtjänster

- Naturupplevelser
- Dykning/snorkling/kanot/kajak/segling/båt/övriga vattensporter
- Fiske
- Turism

Reglerande ekosystemtjänster

- Klimatreglering genom lagring av kol och näring i vegetation och bottenorganismer
- Klimatreglering genom vattenrening och vattenreglering i våtmarker och strandängar
- Vattenrening och förbättrat siktdjup genom filtrerande musslor och vegetation
- Stabilisering av sedimentbotten och minskad erosion genom vegetation och musslor

Övriga ekosystemtjänster

- Kosmetika, hälsoprodukter och naturmediciner (alger)

UTMANINGAR

Kustområden har generellt höga naturvärden men sammanfaller ofta med områden som berörs av mänskliga verksamheter. Nedan följer verksamheter/påverkansfaktorer och storskaliga miljöproblem som kan ha negativ påverkan på värdetraktens naturvärden och ekosystemtjänster:

Fysisk ploatering/omstrukturering

- Konstruktioner i vatten (t.ex. broar, vägbankar, bryggor, hamnar, pirar, utfyllnader, vågbrytare)
- Strandfodring och erosionsskydd
- Dumpning av muddermassor

Energiproduktion och materialutvinning

- Etablering av vindkraft, konstruktion och uppförande
- Produktion av vindenergi, driftsfas
- Utvinning av sand och sten

Transport och sjöfart (inklusive kablar)

- Sjötrafik
- Kablar och rörledningar
- Muddringar och breddningar (sprängning, grävning) för sjöfartsleder

Mänskliga aktiviteter (rekreation, militära övningar m.m.)

- Friluftsbåtar och båtliv, friluftsliv
- Muddring och dumpning för fritidsbåtar
- Forskning och undersökningar
- Militär verksamhet

Jakt och fiske

- Pelagiskt fiske (kommersiellt)
- Bottentrålning (kommersiellt)
- Bottensatta fiskeredskap (not, nät, långlina, burar) (kommersiellt)
- Fritidsfiske (sportfiske och husbehovsfiske)
- Spökgarn
- Fågeljakt

Utsläpp av näringsämnen och föroreningar

- Industriellt utsläpp (inkl. kylvatten)
- Läckage från förorenad mark och sediment (ex fiberbankar)
- Utsläpp från hushåll och kommunala reningsverk
- Utsläpp från jordbruk (näringsämnen och pesticider)
- Utsläpp från skogsbruk (näringsämnen och pesticider)
- Utsläpp från vattenbruk (näringsämnen och pesticider)
- Marint skräp

Utsläpp av klimatpåverkande gaser

- Uppvärmning
- Förhöjd medelhavsnivå
- Förlängda torrperioder
- Försurning

Främmande arter

- Predation
- Konkurrens

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Kustnära vatten utgör värdefulla miljöer som är särskilt produktiva och därmed har vi ett stort ansvar att bevara dessa. Statliga och kommunala åtaganden genom olika typer av områdesskydd behöver kombineras med en långsiktigt hållbar fysisk planering som tar hänsyn till naturvärden och vikten av en grön infrastruktur i landskapet. Naturvärdena i värdetrakten kan bevaras eller förbättras genom att åtgärder vidtas, som bland annat:

- Undvika/anpassa exploatering i vegetationsrika miljöer som kan vara lämpliga lek- och rekryteringsområden för fisk.
- Undvika/anpassa exploatering i rika blåmusselområden (>10% täckningsgrad).
- Ställa krav på ekologisk kompensation vid exploatering för att styra verksamheter och minimera påverkan.
- Minska påverkan av båtliv genom hastighetsbegränsningar och rekommenderade ankringsplatser.
- Minska påverkan av buller genom försiktighetsåtgärder och begränsad användning av sonar, pålning, sprängning och andra verksamheter som alstrar starka ljud.
- Särskilt hänsynstagande under lekperioder för fisk, kuting och pälsbyte för säl samt häckningsperioder för fågel. Hänsynstagande för säl och tumlare samt rastande och övervintrande fågel.
- Restaureringsåtgärder, såsom bottenstädning från marint skräp och spökgarn.
- Generella åtgärder för miljögifter och övergödning i Östersjön, såsom minska jordbrukets utsläpp av näringsämnen, begränsa farliga ämnen, införa avancerad rening på de största avloppsreningsverken inom Sveriges avrinningsområde till Östersjön och främja hållbart fiske (försiktighetsprincipen).

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är viktigt att hänsyn till värdetraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid planering och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att de arter som förekommer i marina värdekärnor ska överleva.

REFERENSER, ATT LÄSA MER

[Kartläggning av fysisk påverkan av vattenmiljön - Havsmiljö och vattenmiljö - Miljöpåverkan - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

[2017:23 Kartläggning av Blekingekustens ekosystemtjänster | Länsstyrelsen Blekinge \(lansstyrelsen.se\)](#)

[Mosaic - ett verktyg till stöd för förvaltning av naturvärden i marina områden. - Vägledningar - Vägledning, föreskrifter och lagar - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

[Ytsubstratklassning av maringeologisk information - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)

KARTA

